

DIWAN

BREIZH - BRETAGNE

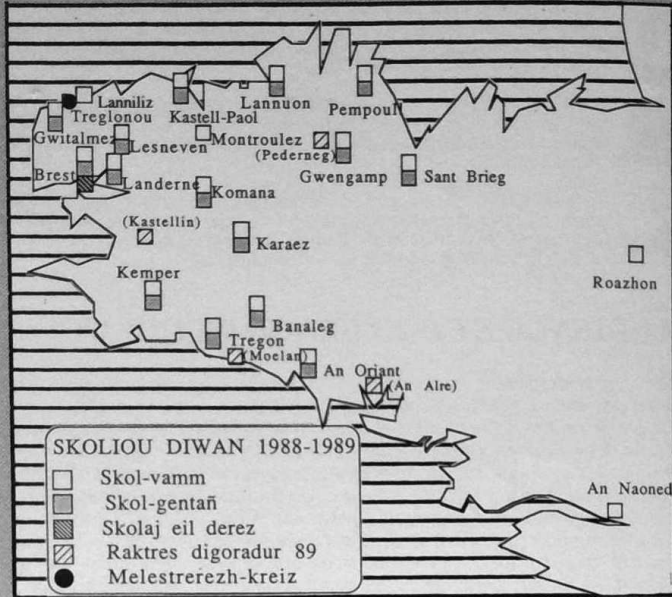

SKOLIOÙ

DIVYEZHEK HA LIESYEZHEK

Stagadenn "AN HAD"

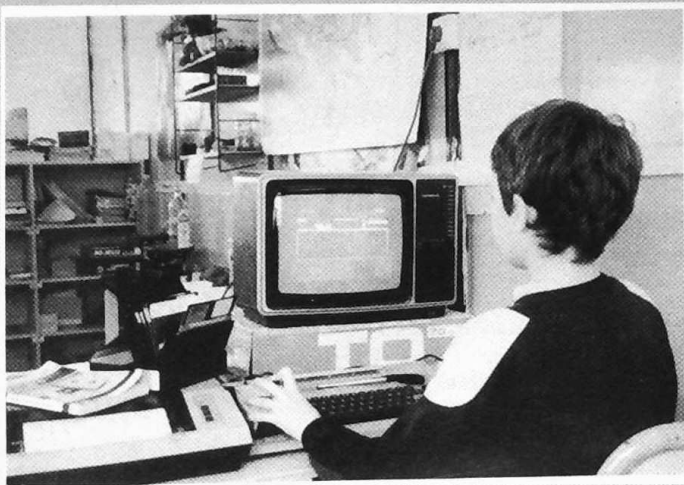
PETRA EO DIWAN E 1989 ?

Diwan, evit ar bloavezh-skol 1988-1989, e pemp departamant Breizh a zo anezhañ 20 diazezadur, enno 19 skol-vamm, 14 Skol-gentañ, hag ur skolaj eil derez.

12 VLOAVEZH O VONT WAR-RAOK

Abaoe m'eo bet digoret ar gentañ skol-vamm, er bloaz 1977, n'en deus ket DIWAN dihanet da zigeriñ skolioù nevez ha da greskiñ niver e skolidi, e gelennerien, hag e goskor-stermian. E 1980 e voe digoret ar gentañ skol evit an derez kentañ, hag e 1988 ar skolaj teiryezhek e Brest. Kendael Etrevroadel Landerne e 1985, goude-se e 1988 berzh bras EUROSOL e Brest, ma kemeras perzh enni 600 bugel a 15 rannvro eus EUROPA e-lec'h ma vez graet gant un deskadurezh divyezhek, hag a voe gweladennet gant hogozik 30.000 den, ha pelloc'h sinadur un emglev gant an Deskadurezh Vroadel, Rannvro Vreizh hag an Departamantoù, kement-se a zo bet pazennoù meur diorroadur DIWAN.

TALVOUDEGEZH AR BREZHONEG

E Breizh, komz brezhoneg kenkouls ha galleg a zo kement ha gouzout an doare da veizañ pep tra, anvioù al lec'hioù, anvioù an dud, ar boazioù hag an emzalc'hioù, bezañ gouest da doullañ kaoz gant pep kendivizer, bezañ lemm ha poellek e spered o vestroniañ ar gerioù hag o ster, evel gant pep divyezhegezh kempouezet, kaout an tu da zigeriñ aesoc'h o harzoù d'ar yezhoù europat hag etrevroadel all, kavout mammenn ul lorc'h reizh, an hini a denner eus ur bersonelezh sammet evit gwir, ha gant-se un nerzh brasoc'h. Un tu ouzhpenn d'ober berzh en Europa hag er bed da zont eo komz ken brezhoneg ken galleg.

UN DIVYEZHEGEZH GWRIZIENNET

Anavezet-kaer eo bremañ spletoù an deskadurezh divyezhek. Lakaat ur Breizhad yaouank en ur skol DIWAN a zo dibab un divyezhegezh gwriziennet en e amva naturel, ma'z eo brezhonek al lec'hioù, an emzalc'hioù, ha dreist-holl meur a unan eus e dud nes. An divyezhegezh-se eo aesoc'h ober ganti, ha dihunosoc'h kalz eo ivez, rak ar bugel en em gav klok gant e orinoù, en e vleud, evel-se. Hag ar splot pennañ eo e vo aesoc'h dezhañ eget d'ar re all deskiñ un drede pe ur bevare yezh etrevroadel.

ALC'HOUEZ AR BERZH; AN DIVYEZHEGEZH ABRED DRE AR "SOUBIDIGEZH"

Abao daouzek vloaz en deus DIWAN degaset e skiant-prenet da hentenn ar "soubidigezh abred", anavezet-kaer dija, ha bet diorroet dreist-holl abao 25 bloaz e Bro-Ganada gant kant ha kant mil Kanadian yaouank, saozneg o yezh, deuet da zivyezhegerien saozneg-galleg. Ar bugel a zesk brezhoneg, pe a wella e yezh, buan-ha-buan en un doare natur er skol-vamm, hag e zeskamant war al lenn hag ar skrivañ a dalvez, didorr, d'ar galleg a vez degaset bep un tammig er skol-gentañ. An div yezh a vez kelennet evito o-unan, ha ganto e vez graet da gelenn danvezioù all ar rolloù-skol kefridiel. Bevañ seder a ra skolidi DIWAN evel-se, gant un divyezhegezh kempouezet, ma vez an eil yezh hag eben keit-ha-keit. Tomm-kenañ int ouzh o skolioù forzh penaos ha diskouez a reont talvoudegezh ar reizhad-se gant o berzh-mat enno.

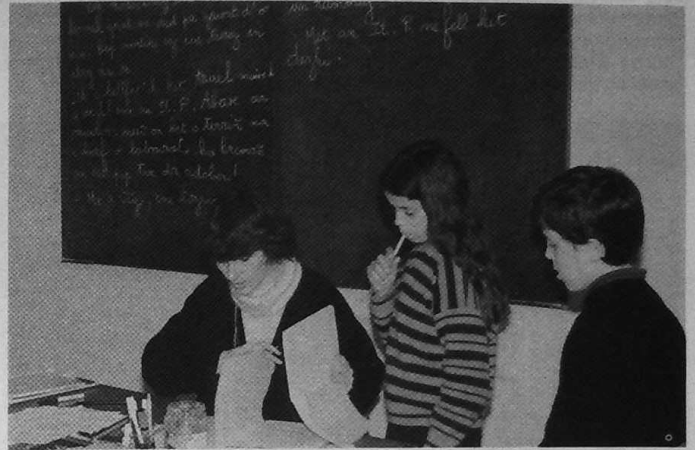
KELENNOURIEZH DIWAN

Ouzhpenn diazezenn ar soubidigezh abred, e ra skolioù DIWAN diouzh an hentenoù-keleenn bet armodet eus ar gwellañ. Ar skol-vamm a zo ul lec'h-darempred klet-mat hag a vroud o frimded natur dreist d'ar vugale betek en o 6 vloaz. Distank eo an niver anezho. Skoliad DIWAN a vez fiziet e labour ennañ hag a vez digoret e spered war an diavaez. Unan eus pennvennadoù kelennouriezh DIWAN eo tapout diazezoù start-mat war al lenn hag ar skrivañ, ken e brezhoneg ken e galleg. Gant berzh e vez degaset binvioù kev-gwel ha stlennata bet diorroet gant keleennerien DIWAN.

KELENNERIEH STUMMET HA MENNET

Da ZIWAN eo a bouez bras barregezh ha mennadoù e gelennerien. Ouzhpenn-se e vezont stummet gant DIWAN hag ivez gant an Deskadurezh Vroadel, hervez an emglevioù bet skoulmet. Eskemmet e vez dibaoez titouroù ha disoc'hoù etre keleennerien DIWAN ha gant skolioù heñvel e broioù all eus Europa.

DIGOUST HA DIGOR D'AN HOLL

Dizalc'h-krenn eo DIWAN hag e skolioù a zo digor d'an holl vugale, eus tiegezhioù brezhonek pe zivrezhonek, petore bennak e ve o menozioù pe o c'hredenoù, hag eveljust, o danvez, pa'z eo an digousted un diazezenn all eus deskadurezh DIWAN.

AR C'HENTAÑ SKOLAJ DIWAN LIESYEZHEK

Digoradur ar Skolaj "Roparz Hemon" e Brest, e miz Here 1988, a zo bet ur bazenn reizh hag ivez diazez en emdroadur DIWAN. Pell ha pizh eo bet ragaozet an digoradur-se gant hanter-kant keleenner ha yezhour o deus lakaet ar rolloù-skol da glotañ gant ur gelennadurezh teiryezhek, rak ouzhpenn ar brezhoneg hag ar galleg, ar saozneg da gentañ (ha da c'houde yezhoù all) a zeu ivez tamm-ha-tamm, dre hentenn ar soubidigezh, da vezañ ur yezh-keleenn. Er skolaj ez a mat-tre an traoù en o zro a-vremañ, ha niver e skolidi a gresko buan er bloavezhioù a zeu. Pelloc'h e vo ret digeriñ skolojoù all e lec'hioù all e Breizh, anat eo.

DIWAN A ZO ANEZHAÑ IVEZ...

... "AN HERE", un ti a embanni levrioù ha bannoù treset e brezhoneg, ar c'hazetennoù CHOLORI ha TALABAO, hag a zo o prientiñ ar c'hentañ geriadur bras hollvrezhonek a dalvezo dreist-holl da skolajidi DIWAN.

... "AN OALÉD", kreizenn sevenadur ha dudi e Treglonou, hag a ro tu, a-hed ar bloaz, da vont war ar yezh hag ar sevenadur brezhonek, a-diegezhioù pe a-strolladoù, en ur varc'hegezh, en ur vageal, diouzh ma vez tro, h.a.

... "STUMDI", aozadur evit ar stummadur dibaouez hag a ginnig e Breizh a-bezh, d'ar vichereien ha d'ar sternidi, stajoù yezh ha sevenadur brezhonek, istor, armerzhouriezh ha merouriezh, video, doareoù ar c'hoarierezh, h.a.

BRUD HA LEVEZON DIWAN

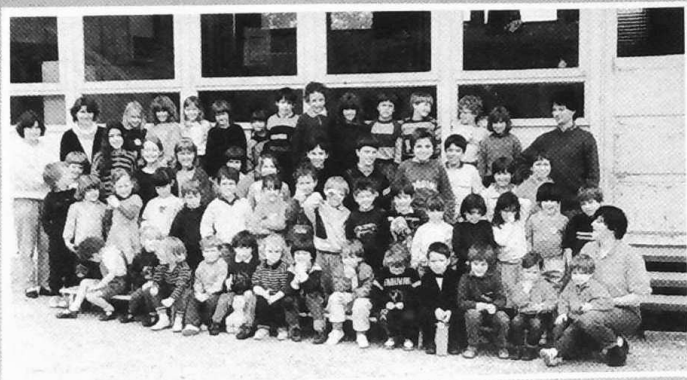
Pelloc'h eo dibaot ar Vrezhoneg, e Breizh da vihanañ, n'o deus ket klevet anv eus DIWAN evit-c'hoazh, e stumm pe stumm. Kelaouennoù, skingomzoù ha skinwel ar vro a ro alies-kaer doareoù eus buhez ar "Skolioù Diwan". A-vremañ e vez graet ouzh DIWAN gant ar stlenn evel ouzh ar reizhiadoù-desevel all. Met e zibarelezh hag e heñvelekadur ouzh ar pep heverkañ e sevenadur ar vro a laka neoazh DIWAN da dremen da ensavadur-skouer evit dazont ar bersonelezh vreizhek. Ha gwir eo, evit ar wech kentañ, kudenn ar brezhoneg a vez pleustret warni en un doare fetis ha, war un dro, tre diouzh erverkadoù an amzer-vremañ. Daelidi Vreizh hag an dilennidi lec'hel all, a bep tu, kenkoulz ha Kuzul Rannvro Vreizh hag ar C'huzulioù-Departamant, o deus komprenet kement-se ervat, hag o deus diskouezet o skoazell unvan meur a wech.

ARC'HANTADUR DIWAN

Tro 10.000.000 a lurioù eo budjed holllel DIWAN evit 1989. Koust keitad ar skoliadur evit pep bugel a zo da lakaat e kemm gant hini an Deskadurezh Foran. Arc'hantaouet e vez ar budjed evit un drederenn gant ar Stad, evit un eil drederenn gant Rannvro Vreizh ha pemp departamant Breizh, hag evit un drederenn all e ranker ober gant an emarc'hantadur hag an degasadennoù a-c'hrad-vat hag a-hiniennnoù, dreist-holl e-doare an treuzdougadurioù war-eeun miziek.

AN DIVYEZHEGEZH EN EUROPA

Ar braz eus poblañs ar bed a zo divyezhek, ha teiryezhek zoken. Dek ha dek milion a Europiz a gomz war un dro yezh o Stad hag o yezh-int, hag ivez aliezik ur yezh etrevroadel, hag a denn anat o mad eus al liesyezhegezh-se. Evel ar c'hembraeg, ar c'hataloneg, ar frizeg, h.a., n'eo ket ar brezhoneg ur glad sevenadurel priziuz hepken eta, met ouzhpenn ur c'hevalla da lakaat da dalvezout dre an deskadurezh divyezhek abred hag a zo an tu nemetañ, estrevit an hêrezh a-berzh an dud, da lakaat rummadoù divyezhek da zont an eil war-lerc'h egile.

TRA AN HOLL VREZHONED EO DIWAN

Penaos e c'heller bezañ brezhon ? setu ar goulenn lakaet da anv da unan eus e levrioù gant ar skrivagner Morvan LEBESQUE. Meurik a respont a zo d'ar goulenn-se, met an hini a zeu an aliesañ er spered - ha dreist-holl, un arouez eo, e spered ar re n'int ket Breizhiz pe genidik eus Breizh - eo "Dre zifenn ar brezhoneg"... Hogen, e-touez lies intrudu all, meulus ha kaer-kenañ peurvuiañ, ez eo DIWAN, hep mar, an hini a c'hell mont ar pellañ war an tu-se, en ur harpañ a-zevri-bev diorroadur armerzhel ha kevredigezhel Breizh. Evit gwir, gant astenn reizhiad-deskadurezh DIWAN e vo stummet ur rummad liesyezhek, digor ha birvidik, lorc'h ennañ gant e sevenadur, ha gouest da dalañ ouzh ar bed da zont. Dleout a ra eta pep Brezhon da gentañ-penn, skorañ DIWAN, o kelaoua diwar-benn e obererezhioù, o kelaouiñ a-zivout e sevenadennoù, ouzh e skoazellañ gant arc'hant dreist-holl. A drugarez da viliadoù a dud o deus graet treuzdougadurioù war-eeun miziek da ZIWAN, abaoe daouzek vloaz, eo ez eus bet tu d'en em gavout er stad vat a-vremañ. Ar miliadoù-se avat a rank dont da vezañ dek ha dek miliard. Ret-holl eo, evit gwir, e kreske DIWAN evit ma vefe kaset an taol da benn-mat, ha daoust da drec'hioù 1988 ha d'an anaoudegezh kefridiel, ne vez ket kendalc'het evit-c'hoazh da arc'hantaouiñ DIWAN, evel ur gwir wazerezh foran evit an deskadurezh, gant ar strollelezh kement hag e broioù all eus Europa e degouezhioù heñvel. A-benn gallout drec'hel da vont war-raok atav, o c'hortoz ur c'henglotadur europat a vefe deuet mat, hag a c'hellfe bezañ moarvat, e rank DIWAN fiziout e poblañs Vreizh, pe er Vrezhoneg er-maez eus Breizh.

SKODENNOÙ DA ZIWAN HA TAILHOÙ

Previzidi : ar skodennoù da ZIWAN, evel da aozadurioù all mat d'an holl, dreist-holl ar re a denn d'an deskadurezh, a c'hell bezañ diskontet diouzh ho korvoderioù diskleriet hag a dalvez eta da arboellañ tailhoù. An diskont-se a c'hell bezañ graet betek un hollad profoù nad a ket en tu-hont da 1,25 % diouzh ho korvoder dindan dailhoù. An arboell tailhoù a zo diouzh live ho korvoder, eleze diouzh ar feur-tailhañ a glot ouzh al lodennoù dreist eus ar c'horvoder-se. Evelkent ez eus ur reolennadur a-ziforc'h evit ar c'hentañ savad profoù bloaziek ingal a 1.200 l., a gas un arboell tailhoù eus 56,8 %, pe 681,60 l. pep bloaz, n'eus forzh pegement eo ho korvoder.

Embregerezhioù : ar skodennoù da ZIWAN a c'hell bezañ diskontet diouzh ar buzad dindan dailhoù, anezhañ 2 °/° eus o c'hengread d'ar muiañ.

DOAREOÙ ALL DA SKOAZELLAÑ

Eveljust e pouez DIWAN dreist pep tra war an treuzdougadurioù war-eeun miziek a zo bet bete vremañ, hag a chomo pell c'hoazh, alc'houez e zioroadur, dre ma'z int talvoudek en holl ha dre ma vezont graet ingal. Met ar Vrezhoneg hag ar c'hradeien o deus komprenet ervat pegen pouezus eo ar gefridi, ha mar gellont, a blijo dezho moarvat kenoberiañ a-hend-all evit dazont an embregadenn. Gouzout a ranker ez eo a bouez bras dija e taolfe pep hini da signañ ar muiañ ar gwellañ keleier eus reizhiad-deskadurezh ha sevenadennoù DIWAN. Evit gwir, gant kalz tud bet kelaouet fall, e vez sellet ouzh kudenn ar brezhoneg en un doare amgredik, diouzh gwechall gozh nemetken, hag hep nep anaoudegezh eus degouezhioù heñvel en Europa.

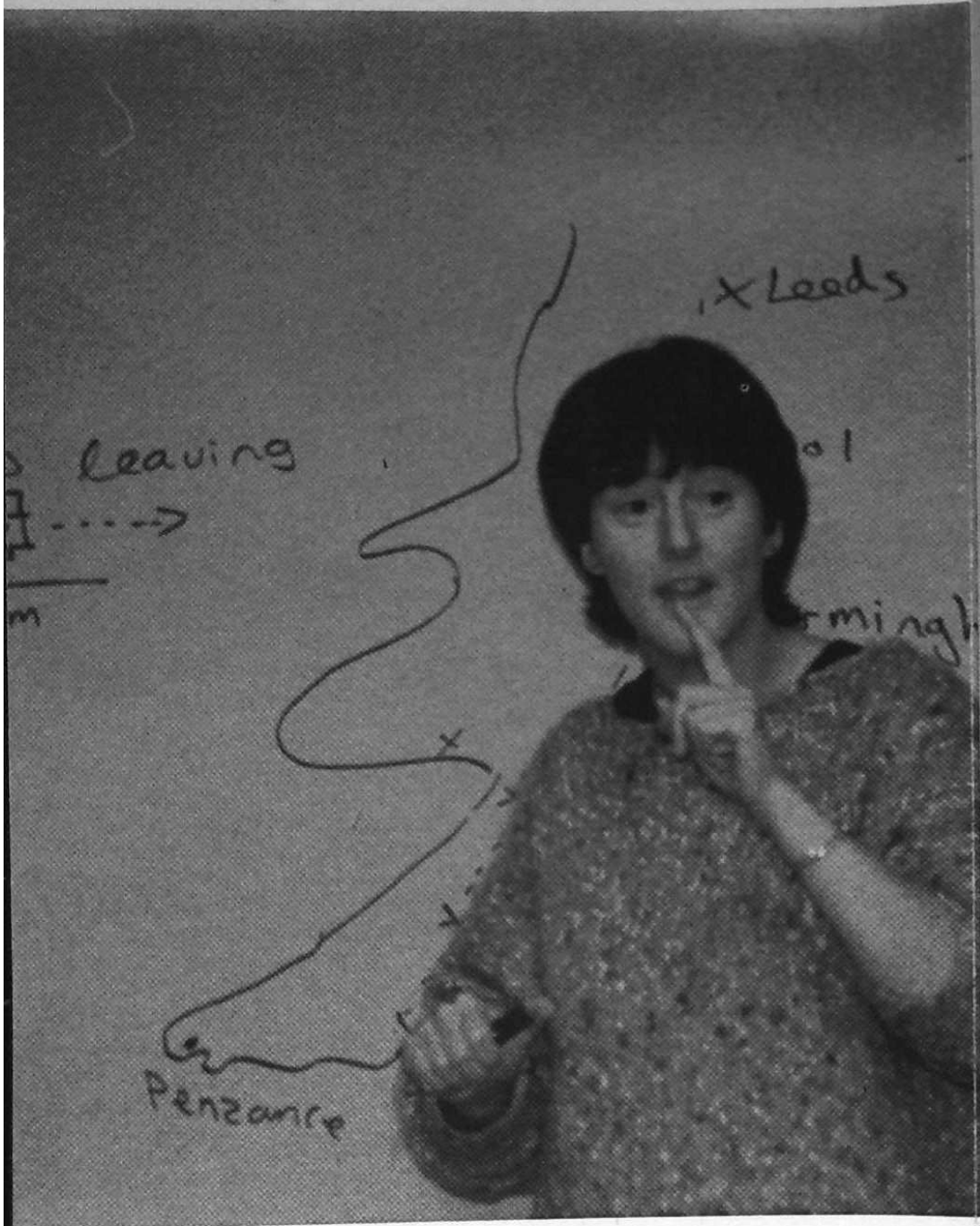
Harpañ a reoc'h koulz all DIWAN gant reiñ da anavezout anvioù ha chomlec'hioù tud, aozadurioù pe embregerezhioù, a vefe dedennet hag a c'hellfe reiñ skoaz ivez.

Ouzhpenn-se ez eus strolladoù-skoazell, savet da gevredigezhioù lec'hel hervez lezenn 1901, hag a zo talvoudus-bras o labour kenkoulz e Breizh hag e pep lec'h all ma'z eus Brezhoned divroet. Ar strolladoù-se a vez aozet ganto gouelioù, prezegennnoù, hag a skoulm lies darempred da greskiñ e vrud hag e zavez da ZIWAN. Evit gouzout hiroc'h, skrivit pe bellgomzit a-benn-kaer da Dreglonou da atebien DIWAN.

DIWAN
Treglonou B.P. 22
29214 LANNILIS
Pg. 98 04 05 42

DIWAN

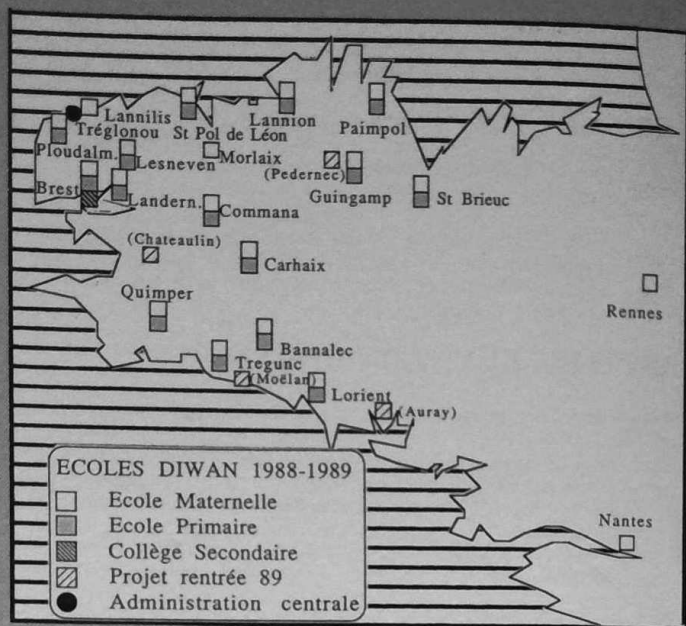
BREIZH - BRETAGNE

ENSEIGNEMENT
BILINGUE ET PLURILINGUE

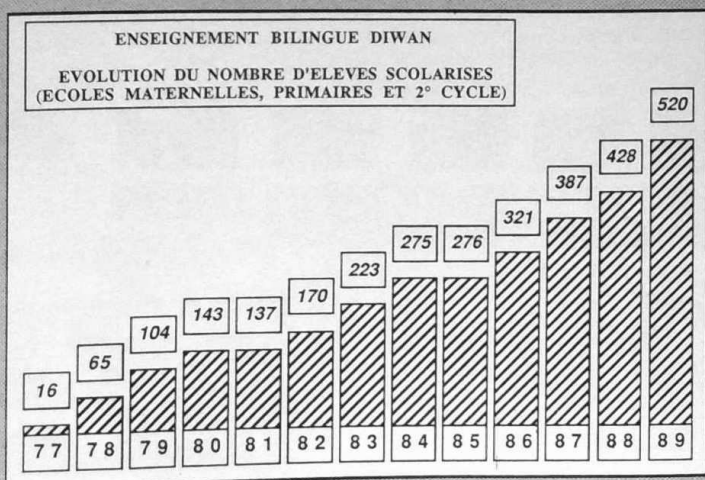
QUE REPRESENTE DIWAN EN 1989 ?

Pour l'année scolaire 1988-1989, dans les cinq départements bretons, Diwan totalise 20 établissements, qui comprennent 19 écoles maternelles, 14 écoles primaires et un collège secondaire.

12 ANS DE PROGRES CONSTANTS

Depuis l'ouverture de la première maternelle en 1977, DIWAN ("germe" en breton) n'a pas cessé d'ouvrir de nouvelles écoles et d'accroître ses effectifs d'élèves, d'enseignants, et de personnel d'encadrement. En 1980 était ouverte la première école primaire, et en 1988 le collège trilingue de Brest. Le Colloque International de Landerneau en 1985, puis en 1988 le grand succès d'EUROSKOL à Brest, avec la participation de 600 enfants de 15 régions différentes d'Europe où se pratique une éducation bilingue, et près de 30.000 visiteurs, et enfin, la signature d'un protocole avec l'Education Nationale, la région Bretagne et les départements, ont été des étapes décisives du développement de DIWAN.

UTILITE DE LA LANGUE BRETONNE

En Bretagne, parler aussi bien le breton que le français, c'est posséder le code qui permet de tout comprendre, noms des lieux, des gens, habitudes et comportements, c'est avoir la clef de contact avec tout interlocuteur, c'est comme pour tout bilinguisme équilibré, posséder l'agilité d'esprit et la sagesse que confère la maîtrise des mots et de leur sens, c'est le passeport qui ouvre plus facilement les frontières des autres langues européennes et internationales, c'est la source d'une fierté légitime, celle que l'on tire d'une identité originale réellement assumée, et donc le moteur d'un dynamisme accru. Etre bilingue français-breton, c'est dans l'Europe et le monde de demain, un nouveau facteur de réussite.

UN BILINGUISME ENRACINE

Les avantages de l'éducation bilingue sont maintenant bien connus. Le choix d'une école DIWAN pour un jeune breton, est celui d'un bilinguisme enraciné dans son environnement naturel, là où les lieux, les comportements, et surtout bien des personnes dans son entourage parlent breton. Ce bilinguisme est plus facile à pratiquer et plus épanouissant, car l'enfant se trouve ainsi bien accordé à ses origines, "bien dans sa peau". Et avantage capital, l'acquisition d'une troisième ou d'une quatrième langue d'usage international lui sera plus facile qu'aux autres.

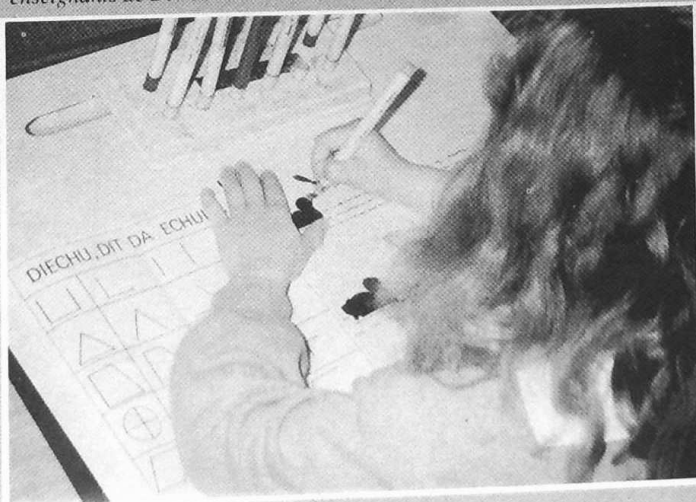
LA CLEF DU SUCCES; LE BILINGUISME PRECOCE PAR "IMMERSION".

Depuis douze ans DIWAN a ajouté son savoir-faire à la méthode de "l'immersion précoce" déjà bien connue, et développée notamment depuis vingt-cinq ans au Canada avec des centaines de milliers de jeunes canadiens anglais devenus bilingues anglais-français. L'enfant apprend ou perfectionne très vite le breton de façon naturelle en maternelle, et son acquis en lecture et écriture est transposé sans effort à la langue française qui est introduite progressivement en primaire. Les deux langues sont à la fois enseignées en tant que telles, et sont utilisées pour l'enseignement des autres matières des programmes officiels. Les élèves DIWAN, acquièrent ainsi sans effort particulier un bilinguisme "équilibré" où une langue n'est pas dévalorisée par rapport à l'autre. Ils sont d'ailleurs très attachés à leurs écoles et témoignent de la valeur de ce système par leur réussite scolaire.

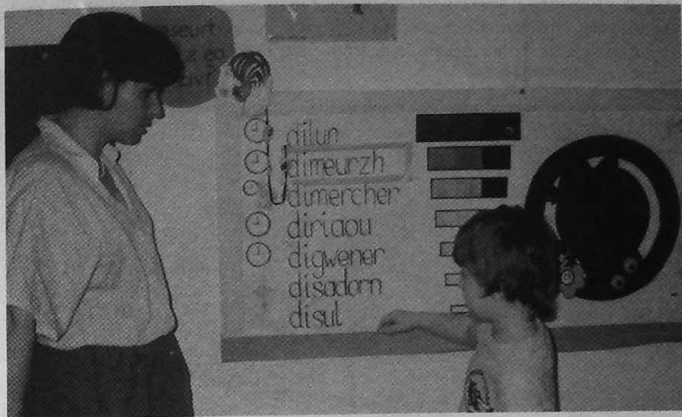
LA PEDAGOGIE DIWAN

En plus du principe de l'immersion précoce, les Ecoles DIWAN s'inspirent des méthodes pédagogiques les mieux éprouvées. La maternelle est un milieu très protégé qui stimule au maximum l'extraordinaire réceptivité naturelle des enfants jusqu'à 6 ans. Les effectifs sont limités, l'élève DIWAN est responsabilisé dans son travail et ouvert au monde extérieur. L'acquisition de bases très solides en lecture et écriture, en breton comme en français, est une des exigences fondamentales de la pédagogie de DIWAN. Des outils audio-visuels et informatiques développés par des enseignants de DIWAN sont introduits avec succès.

ENSEIGNANTS FORMES ET MOTIVES

DIWAN est exigeant sur les aptitudes et la motivation de ses enseignants. De plus, leur formation est assurée par DIWAN, mais aussi par l'Education Nationale en vertu des accords passés. Il y a un échange continu d'informations et de résultats entre enseignants de DIWAN et avec des écoles similaires dans d'autres pays européens.

ECOLE GRATUITE ET OUVERTE A TOUS

L'indépendance de DIWAN est totale et ses écoles sont ouvertes à tous les enfants, de familles bretonnantes ou non bretonnantes, en dehors de toute considération d'opinion ou de religion, et bien entendu, quelles que soient les ressources de ces familles, puisque la gratuité est un autre principe de base de l'éducation DIWAN.

PREMIER COLLEGE PLURILINGUE A BREST

L'ouverture en Octobre 1988 du Collège "Roparz Hémon" à Brest a constitué une étape logique et fondamentale dans l'évolution de DIWAN. Cette ouverture a été longuement et minutieusement préparée par cinquante professeurs et linguistes qui ont adapté les programmes à un enseignement trilingue, puisqu'en plus du breton et du français, l'anglais dans un premier temps (et ensuite d'autres langues) devient aussi progressivement, grâce à la méthode immersive, une langue véhiculaire d'enseignement. Le fonctionnement du Collège est déjà un plein succès et ses effectifs augmenteront rapidement dans les prochaines années. Par la suite, l'ouverture d'autres Collèges dans d'autres localités de Bretagne sera évidemment nécessaire.

